

БІБЛІОТЕКА АДВОКАТСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ «ЯР.ВАЛ»

Адвокатське об'єднання

ЯР.ВАЛ

*Особливості справляння податків
та інші особливості господарської
діяльності
в період воєнного стану*

Методичні рекомендації

Оновлена редакція

з урахуванням змін законодавства станом на 16.04.2022

Київ – 2022

ЗМІСТ

1. Вступ	3
2. Новели введені Законом № 2173-ІХ від 01.04.2022 (набрання чинності 16.04.2022)	4
3. Адміністрування податків	6
4. ПДФО	7
5. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	7
6. Автомобілі без розмитнення в період воєнного стану	8
7. ПДВ	8
8. Акциз	9
9. Новела: 2 % податок з обороту. Деталі	9
10. Земельний податок	11
11. Екологічний податок	11
12. Митна політика	11
13. Здійснення розрахункових операцій (РРО)	12
14. ЄСВ	12
15. Кредитна політика в період воєнного стану	13
16. Іпотека для фізичних осіб	14
17. Щодо питання відмивання брудних коштів в період воєнного стану	14

З 24 лютого 2022 року в Україні триває війна, яку розв'язала росія. Економіка України зазнала значного падіння внаслідок понесених людських життів, зруйнування об'єктів критичної інфраструктури, зупинки підприємств та руйнування економічних зв'язків.

З метою підтримки українського бізнесу та стимулювання економіки в умовах війни Верховною Радою України було прийнято ряд Законів, якими внесено зміни до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів в період воєнного стану, дія яких направлена на спрощення умов ведення бізнесу. Це Закони №№ 2118-IX від 03.03.2022, 2120-IX від 15.03.2022 та 2142-IX від 24.03.2022. Всі вони були підписані Президентом України, опубліковані та на даний час набрали чинності.

Зазначеними Законами вводиться нова податкова модель в державі, яка потрібна на час війни та для відновлення економіки України у післявоєнний період.

Ключові зміни, які вводяться цими Законами:

- запроваджено спрощене оподаткування за ставкою 2 відсотка для широкої категорії бізнесу;
- скасовано оподаткування ПДВ та мита при імпорتنих операціях;
- введено спрощений обіг підакцизних товарів (паливо, тютюнові вироби);
- введені мораторії на ряд податкових та митних перевірок, зупинено перебіг строків давності та строків пов'язаних з адмініструванням податків.

16.04.2022 вступив у дію Закон України № 2173-IX від 01.04.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану», яким:

- скасовано обмеження доходу в 10 млрд. грн. для платників єдиного податку за ставкою 2 відсотка;
- знято обмеження щодо роздрібною торгівлі підакцизними товарами, автотранспортом, ПММ у ємностях до 20 літрів;
- введено нові функції податкової;

(детальніше на наступній сторінці)

НОВЕЛИ
введені Законом № 2173-ІХ від 01.04.2022
(набрання чинності 16.04.2022):

Для платників єдиного податку за ставкою 2% скасовано обмеження щодо доходу (було 10 млрд.грн.)

Знято обмеження щодо роздрібної торгівлі підакцизними товарами, автотранспортом, ПММ у ємностях до 20 л.

Нова функція податкової:

Податкові органи здійснюють державний контроль (нагляд) та спостереження у сфері ціноутворення, шляхом проведення фактичних перевірок.

Фактична перевірка проводиться за наявності хоча б однієї з таких підстав:

- отримання інформації, що свідчить про можливі порушення платником податків законодавства про ціни і ціноутворення;
- отримання письмового звернення покупця (споживача).

Під час проведення фактичної перевірки податкові органи мають право отримувати від суб'єктів господарювання документи та/або інформацію, які підтверджують вартість придбання товару, що є предметом перевірки.

Дія Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» не поширюється на відносини, що перевірок ціноутворення.

Щодо первинних документів на тимчасово окупованих територіях та місцях ведення бойових дій:

Установити, що до платників податків/податкових агентів, які провадили діяльність на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, як виняток застосовуються спеціальні правила для підтвердження даних, визначених у податковій звітності.

Підставами неможливості пред'явлення первинних документів є втрата (знищення чи зіпсуття) первинних документів або знаходження їх на територіях бойових дій, та на територіях, тимчасово окупованих РФ.

У разі втрати та/або неможливості вивезення первинних документів платник податків/податковий агент подає до контролюючого органу в довільній формі відповідне повідомлення, в якому зазначаються:

- обставини, що призвели до втрати та/або неможливості вивезення.

➤ *загальний перелік первинних документів.*

Дані та показники податкової звітності платника податків за податкові (звітні) періоди, зазначені у повідомленні, не можуть бути піддані сумніву лише на підставі відсутності первинних документів. Подане повідомлення є також підставою для збереження витрат та податкового кредиту з ПДВ.

Після подання до контролюючого органу повідомлення про неможливість вивезення первинних документів у зв'язку з їх знаходженням на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, **запроваджується мораторій на проведення документальних перевірок** щодо зазначених у повідомленні податкових (звітних) періодів.

Платники податків/податкові агенти, які подали повідомлення про втрату первинних документів, **не підлягають перевірці контролюючим органом** щодо зазначених у повідомленні податкових (звітних) періодів, у тому числі після завершення дії воєнного стану.

Обов'язок доведення відсутності підстав для застосування цих положень покладається на контролюючий орган.

Платник податків/податковий агент, який безпідставно застосував положення цього підпункту, вважається таким, що ухиляється від сплати податків, та несе відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами України.

У разі відмови у застосуванні положень цього підпункту контролюючий орган не пізніше одного місяця з дати отримання відповідного повідомлення від платника податків видає вмотивоване рішення із зазначенням підстави та доказів такої відмови.

Рішення контролюючого органу може бути оскаржено в адміністративному чи судовому порядку. До винесення остаточного рішення по справі контролюючий орган не може піддавати сумніву показники податкової звітності, а також ініціювати проведення будь-якої перевірки платника податків/податкового агента щодо податкових (звітних) періодів, зазначених у відповідному повідомленні.

У податкових (звітних) періодах, зазначених у відповідному повідомленні, не може бути переглянуто у бік збільшення суми податкових зобов'язань з податків і зборів.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та територій, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, визначається Кабінетом Міністрів України".

(Прозділи 2, 5, 8, 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Адміністрування податків:

У випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок, він **звільняється від відповідальності:**

- *за порушення **термінів** сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування;*

Зазначені податкові обов'язки мають бути виконані протягом **6 місяців після скасування воєнного стану в Україні.**

Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються, крім:

- *камеральних перевірок декларацій про повернення суми бюджетного відшкодування;*
- *фактичних перевірок;*
- *камеральних перевірок податкових декларацій платників єдиного податку четвертої групи.*

У разі виявлення порушень законодавства за результатами проведення таких перевірок, до платників податків застосовується відповідальність згідно з Податковим кодексом, а **вимоги законодавства щодо мораторію** (зупинення) застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) на період дії воєнного, надзвичайного стану та/або на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України, у такому випадку **не застосовуються,**

Операції з добровільної передачі коштів, товарів, у тому числі підакцизних, надання послуг на користь Збройних Сил України та підрозділів територіальної оборони без попереднього або наступного відшкодування їх вартості не вважаються операціями з реалізації для цілей оподаткування.

Для платників податків та контролюючих органів **зупиняється перебіг строків,** визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

До скасування воєнного стану вважаються діючими ліцензії, на право:

- *виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах;*
- *виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним.*

Ліцензійні платежі мають бути сплачені протягом 30 днів, наступних за днем скасування воєнного стану в Україні.

Платники податків **мають право подавати** до контролюючого органу податкову декларацію та інші документи **в паперовій формі.**

(Пункт 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

ПДФО:

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються виплати **благодійниками на користь:**

- *учасників бойових дій (всіх категорій);*
- *працівників підприємств, установ, організацій, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій та у період здійснення бойових дій, у порядку, встановленому законодавством, або на користь членів їхніх сімей;*
- *фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах;*

(Підпункт 165.1.54 Податкового кодексу України)

За 2022 рік до податкової знижки з ПДФО включаються суми коштів або вартість майна, перерахованих (переданих) платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, у розмірі, що не перевищує 16 % суми його загального оподатковуваного доходу такого звітного року.

За результатами податкових (звітних) періодів за 2022 рік у складі витрат від провадження незалежної професійної діяльності, та ФОП на загальній системі, можуть враховуватися документально підтверджені витрати, з добровільно перерахованого (надані, передані) військовим, правоохоронним органам, закладам охорони здоров'я.

З 1 квітня 2022 року та у період дії воєнного стану, доходи, отримані фізичною особою від продажу власно виготовленої сільськогосподарської продукції на користь податкового агента, остаточно оподатковуються таким податковим агентом під час їх нарахування (виплати).

(Пункти 21, 22 підрозділу 1 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки:

За 2021 та 2022 податкові (звітні) роки не сплачується податок за об'єкти житлової нерухомості, нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб та юридичних осіб, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, та за об'єкти житлової нерухомості, що стала непридатною для проживання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

При цьому платники податку – юридичні особи протягом 6 календарних місяців після місяця, в якому скасовано воєнний стан мають

право подати уточнюючу податкову декларацію, в якій відображаються зміни розміру податкового зобов'язання з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за відповідний податковий період.

Для платників податку – фізичних осіб контролюючий орган самостійно обчислює податкове зобов'язання за період з 1 січня по 1 березня 2022 року.

Кабінет міністрів визначає перелік таких територій, та порядок визнання об'єктів житлової нерухомості непридатними для проживання.

(Пункт 69.22 підрозділу 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Автомобілі без розмитнення в період воєнного стану:

Тимчасово, з 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану на території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість, акцизним податком операції з ввезення фізичними особами на митну територію України автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів у митному режимі імпорту

(Пункт 69.24 підрозділу 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

ПДВ:

Протягом дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, не вважаються використаними платником податку в неоподатковуваних податком на додану вартість операціях або операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, товари:

- *знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану;*
- *передані в державну чи комунальну власність, у тому числі на користь добровольчих формувань територіальних громад, а також надані на користь інших осіб для потреб забезпечення оборони України.*

Не є постачанням товарів та послуг передача/надання товарів та послуг для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави,

З 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану звільняються від ПДВ операції з ввезення товарів на митну територію України у митному режимі імпорту платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи, крім платників, які обрали ставку єдиного податку в розмірі 3%.

(Пункти 32, 32¹, 32² підрозділу 2 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

АКЦИЗ:

З 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану встановлюється нульова ставка акцизного податку для бензинів, інших нафтопродуктів, важких дистилатів, скрапленого газу, пропану, ізобутану.

Не вважається реалізацією і не тягне за собою виникнення податкового зобов'язання щодо підакцизного товару, зокрема:

- *примусова передача для потреб держави;*
- *передача для потреб забезпечення оборони держави, військовим та правоохоронним органам або медичним закладам, без попереднього або наступного відшкодування вартості товару;*
- *передача як гуманітарної допомоги гуманітарної допомоги.*

Знято обмеження щодо роздрібної торгівлі підакцизними товарами, автотранспортом, ПММ у ємностях до 20 л.

(Пункт 41 підрозділу 5 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Новела: 2 % податок з обороту. Деталі:

З 1 квітня 2022 року до скасування воєнного, надзвичайного стану, **ФОП 1 та 2 групи мають право не сплачувати єдиний податок** (декларация не заповнюється).

Платниками єдиного податку у розмірі 2 %, можуть бути фізичні особи - підприємці та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми.

Не можуть бути платниками єдиного податку суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність з організації:

- *проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);*
- *обмін іноземної валюти;*
- *виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері (без додання спирту) та столових вин);*
- *видобуток, реалізацію корисних копалин;*
- *страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;*
- *представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;*
- *фізичні та юридичні особи - нерезиденти.*

Перехід або обрання спрощеного оподаткування за ставкою 2 % здійснюється шляхом подання заяви до контролюючого органу за місцем податкової адреси. Автоматично набуває статусу такого платника з **наступного робочого дня після подання заяви.**

Платники за ставкою 2%, звільняються від сплати ПДВ в тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, крім товарів походження з РФ та окупованих територій.

Податковий (звітний) період - дорівнює календарному місяцю.

Податкова декларація подається протягом 20 днів за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Сплата податку протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання декларації.

Особливості припиняються з першого дня місяця, наступного за місяцем скасування воєнного, надзвичайного стану. Платники податків автоматично вважаються такими, що застосовують систему оподаткування, на якій перебували до цього.

Надано право Кабінету Міністрів України визначати особливості нарахування та сплати єдиного податку.

(Пункти 9.1 – 9.11 підрозділу 8 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

!!! ВАЖЛИВО !!!:

Стосовно спрощенців 3 групи, які перейшли з 5% на 2%:

У зв'язку з прийнятими усіма змінами законодавства на час дії воєнного стану, виникла колізія (конфлікт) деяких норм Податкового кодексу, що регламентують повернення таких спрощенців на попередній режим оподаткування.

Зазначеними змінами до ПК України скасовані будь які обмеження стосовно доходу і зазначено, що з першого дня місяця, наступного за місяцем скасування воєнного стану, такі платники податків втрачають право на використання особливостей оподаткування 2%, і автоматично вважаються такими, що застосовують систему оподаткування, на якій такі платники податку перебували до обрання особливостей оподаткування. В той же час, попередня система оподаткування для 3 групи спрощенців, а саме п. 3 ст.291.4 ПК України, який залишається чинним, передбачає обмеження доходу у розмірі 1167 розмірів мінімальної заробітної плати (станом на 2022 складає 7,6млн.грн.).

Тобто, якщо під час застосування ставки у 2% дохід спрощенця перевищив верхню межу у 7,6 млн. грн. – то після закінчення періоду воєнного стану такий суб'єкт господарювання повертається не на спрощену систему 5%, а на загальну систему оподаткування.

Така ж позиція міститься в роз'ясненні ДПС України, опублікованих на офіційному сайті 07 квітня 2022 (<https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/578879.html>)

Земельний податок:

З 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, у якому скасовано воєнний, надзвичайний стан, не нараховується та не сплачується плата за землю за ділянки фізичних або юридичних осіб:

- *що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії;*
- *на територіях, що тимчасово окуповані збройними формуваннями Російської Федерації;*
- *земельні ділянки, визначені обласними військовими адміністраціями як засмічені вибухонебезпечними предметами, або на яких наявні фортифікаційні споруди.*

Тимчасово, за 2022 та 2023 податкові (звітні) роки, не нараховується та не сплачується загальне мінімальне податкове зобов'язання за земельні ділянки сільгоспризначення.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, визначається Кабінетом Міністрів України.

(Пункти 69.14, 69.15 підрозділу 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Екологічний податок:

За 2022 податковий (звітний) рік, не нараховується та не сплачується екологічний податок за об'єктами оподаткування, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації.

(Пункт 69.16 підрозділу 10 розділу XX «Перехідних положень» Податкового кодексу України)

Митна політика:

На період дії воєнного стану, звільняються від оподаткування ввізним митом соціально значущі **продукти харчування, лікарські засоби та медичні вироби**, на які Кабінетом Міністрів України встановлено фіксовані ціни.

З 1 квітня 2022 року до скасування воєнного стану, звільняються від оподаткування ввізним митом:

- *товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України підприємствами для вільного обігу, крім алкогольних напоїв, тютюнових виробів;*
- ***автомобілі** легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів, **які ввозяться громадянами** на митну територію України для вільного обігу.*

Звільнення від оподаткування ввізним митом, не поширюється на товари, які мають походження з держави-агресора та/або з окупованої території України.

Документальні перевірки з питань митної справи, не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються. Акти (довідки) про результати таких перевірок, та податкові повідомлення-рішення не надсилаються (не вручаються).

Зупиняється перебіг строків, визначених частиною четвертою статті 45, частиною другою статті 46, частиною четвертою статті 48, статтями 55, 125, 204, 240, частиною шостою статті 244, частиною тринадцятою статті 264, частиною другою статті 269, частинами п'ятою і шостою статті 299, частиною восьмою статті 313, частиною четвертою статті 321, частиною шостою статті 334 цього Митного кодексу України.

(Пункти 5², 9¹¹-9¹⁴ розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України)

Здійснення розрахункових операцій (РРО):

До скасування воєнного стану на території України, санкції за порушення вимог цього Закону не застосовуються, крім санкцій за порушення порядку здійснення розрахункових операцій при продажу підакцизних товарів.

Проведення розрахункових операцій, що здійснюються в режимі офлайн можуть здійснюватися з перевищенням строків, встановлених цим законом.

Зупинено заборону використання касового приладу у зв'язку з відсутністю зв'язку з сервером контролюючого органу.

(Пункти 12, 13 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»)

ЄСВ:

З 1 березня 2022 року та протягом 12 місяців після скасування воєнного стану в Україні, мають право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати єдиний внесок за себе, наступні особи:

- *фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;*
- *особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності;*

- члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах;

При цьому такими особами розрахунок єдиного внеску у складі податкової декларації не заповнюється.

Мають право за власним рішенням **не сплачувати єдиний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, наступні особи:**

- платники єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування;
- фізичні особи - підприємці, 2-3 груп платників єдиного податку,
- юридичні особи, 3 третьої групи єдиного податку.

Суми єдиного внеску, нараховані та не сплачені роботодавцями, сплачуються за рахунок державного бюджету.

Тимчасово, на період дії воєнного, надзвичайного стану та протягом 3 місяців після його скасування, **штрафні санкції та пеня не застосовуються.**

Встановлений мараторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску.

(Пункти 9¹⁹-9²³ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»)

Кредитна політика в період воєнного стану:

У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його скасування – позичальник якому було надано кредит (позику) банком або іншим кредитором (позикодавцем), у разі прострочення виконання грошового зобов'язання за договором, звільняється від сплати інфляційного кофіцієнту та 3% річних, неустойки (штрафу, пені) за прострочення зобов'язання.

Неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за такими договорами, підлягають списанню кредитором (позикодавцем).

Важливо: відсотки за кредитами підлягають сплаті як і тіло кредиту.

У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану, продовжуються строки визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу.

(Пункти 18, 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України)

Споживче кредитування: у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування, у разі прострочення споживачем виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит споживач звільняється від відповідальності

перед кредитором за таке прострочення та від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань.

Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом, крім випадків застосування змінюваної процентної ставки за договором,

Неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, **нараховані включно з 24 лютого 2022 року** за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за таким договором, **підлягають списанню кредитором**.

(Пункт 6-1 розділ IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України "Про споживче кредитування")

Іпотека для фізичних осіб:

У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його скасування **щодо нерухомого майна (нерухомості), що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія:**

- у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки,
- у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки;
- у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти),
- у частині реалізації предмета іпотеки на електронних торгах.

(Пункт 5² розділу VI «Прикінцеві положення» Закону України «Про іпотеку»):

Щодо питання відмивання брудних коштів в період воєнного стану:

Банк не вживає заходів для встановлення джерел походження коштів при їх внесенні клієнтом - фізичною особою у готівковій формі на його поточний рахунок виключно для зарахування на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України для підтримки Збройних Сил України та/або для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від дій держави-агресора Російської Федерації, а також для придбання облігацій внутрішньої державної позики "Військові облігації".

У разі наявності підозри, що внесені клієнтом банку - фізичною особою готівкові кошти є активами, пов'язаними з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, банк

зобов'язаний негайно, без попереднього повідомлення клієнта - фізичної особи, **заморозити ці активи** та негайно повідомити Службу безпеки України в установленому законодавством порядку (засобами електронного зв'язку) про такі заморожені активи.

(Пункт 9 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»)